

П-305-і.п.

106101

Історія про гарну Магельоку

I

ГРАФА ПЕТРА З ПРОВАНСИЇ
з срібними ключами.

Цікаве сповідане з давних часів.

ДРУГЕ ВИДАНЄ.

ПРО ЗЛОДІЯ У СЕЛІ ГАКІВНИЦІ.

(Оповідане П. КУЛІША).

Ціна 25 центів.

НАКЛАДОМ »РУСКОЇ КНИГАРНІ«
848-850 Мейн Ст.

Вінніпег, Ман.

„КОБЗАР“ Т. Г. Шевченка

Накладом Руської Книгарні вийшов КОБЗАР, передрук видана Тов. Просвіти у Львові.

• КОБЗАР • Т. Г. Шевченка. — Вага Шевченка і в історії українського і в історії загально людської думки безмірно велика. Він перший поставив українське письменство в рівень з письменством других народів і звернув на него увагу всего культурного світа; а виступивши борцем за права і волю пригнобленого люду, за правду і справедливість він своєю поезією прислужив ся і загально людському поступови. Вплив поезії Шевченка помітити можна і в чужих письменствах, а в своєму рідному він сплюдив цілу школу письменників.

• Кобзар. — 560 сторін з 53 гарними образками і портретом Т. Г. Шевченка в двох томах..... \$1.50
в гарній оправі..... \$2.00

Ілюстрована Шевченківська Бібліотека у 24-ох Книжках.

Хто любить поезії нашого великого поета Т. Г. Шевченка, нехай купить собі всі 24 тих гарних книжок за такі гроші а не пожалує. — Ціна..... \$1.50

1. Причина. — З 2-ма малюнками і портретом
 2. Катерина. — З 3-ма малюнками і портретом.
 3. Гоголя. — З 1-м малюнком і портретом.
 4. Гайдамаки. — З 15-ма малюнками і портретом.
 5. Черниця Маріяня. — З 1-м малюнком і портретом.
 6. Утоплена. — З 1-м малюнком і портретом.
 7. Гамалія. — З 1-м малюнком і портретом.
 8. Сова. — З 1-м малюнком і портретом.
 9. Єретики або Іван Гус. — З 1-м малюнком і портретом.
 10. Невольник. — З 2-ма малюнками і портретом.
 11. Наймичка. — З 2-ма малюнками і портретом.
 12. Відьма. — З 1-м малюнком і портретом.
 13. Книжка. — З 1-м малюнком і портретом.
 14. Москалева криниця. — З 1-м малюнком і портретом.
 15. Варнак. — З 1-м малюнком і портретом.
 16. Гатарівна. — З 1-м малюнком і портретом.
 17. Марина. — З 1-м малюнком і портретом.
 18. Сотник. — З 1-м малюнком і портретом.
 19. Петрусь. — З 1-м малюнком і портретом.
 20. Гарасова ніч. — Іван Підкова. — Перебендя. — З 2-ма малюнками і портретом.
 21. Русалка. — Як би тобі довело ся. — З 2. мал. і портр.
 22. Назар Стодола. — З 2-ма малюнками і портретом.
 23. Збірник дрібних віршів. — З 7. малюнками і портретом.
 24. Збірник дрібних віршів, про Україну та нозацтво. — З 4-ма малюнками і портретом.
- Ціна всіх 24-ох книжок лише..... \$1
Портрети Т. Шевченка по..... 25ц., 50ц., і по \$1
Відз Богдана Хмельницького до Києва..... \$1

RUSKA KNYHARNIA

848-850 Main St.

Winnipeg, Ma

V.N. Karazin Kharkiv National University

00592937

...Труды с'езда. Под ред.: проф. Буракова, Г. Ф.,
инж. Крыма, В. С., проф. Мартынова, С. А., инж.
Матвеева, А. Л., инж. Селихова, Д. С., инж. Хинку-
лова, А. Х. и инж. Шумского, Е. Г. Харьков,
Укр. энергет. ком. 1929.

II вып. 442, [6] с., [2] вкл. л. 26 см. 750 экз.
1-ый укр. энергет. с'езд 19—24 апреля 1928 г. Харьков.

1. Энергетика—вопросы.
2. Теплотехника.
3. Съезды разные—труды.

IV.

62
T78

23-4129

Укр. Книжк. Палата

Картковий репертуар

і-907 н.с.

ІСТОРІЯ

— про —

ГАРНУ МАГЕЛЬОНУ

I.

ГРАФА ПЕТРА З ПРОВАНСІЇ
з срібними ключами.

— «О» —

Цікаве оповідане з давних часів.
ДРУГЕ ВИДАНЄ.

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА Х.Д.У.
Ім. М. 10-1201

ПРОСЕРІНО
ДКБ 1939

Ціна 25 центів
Просеріно
1939

g-11

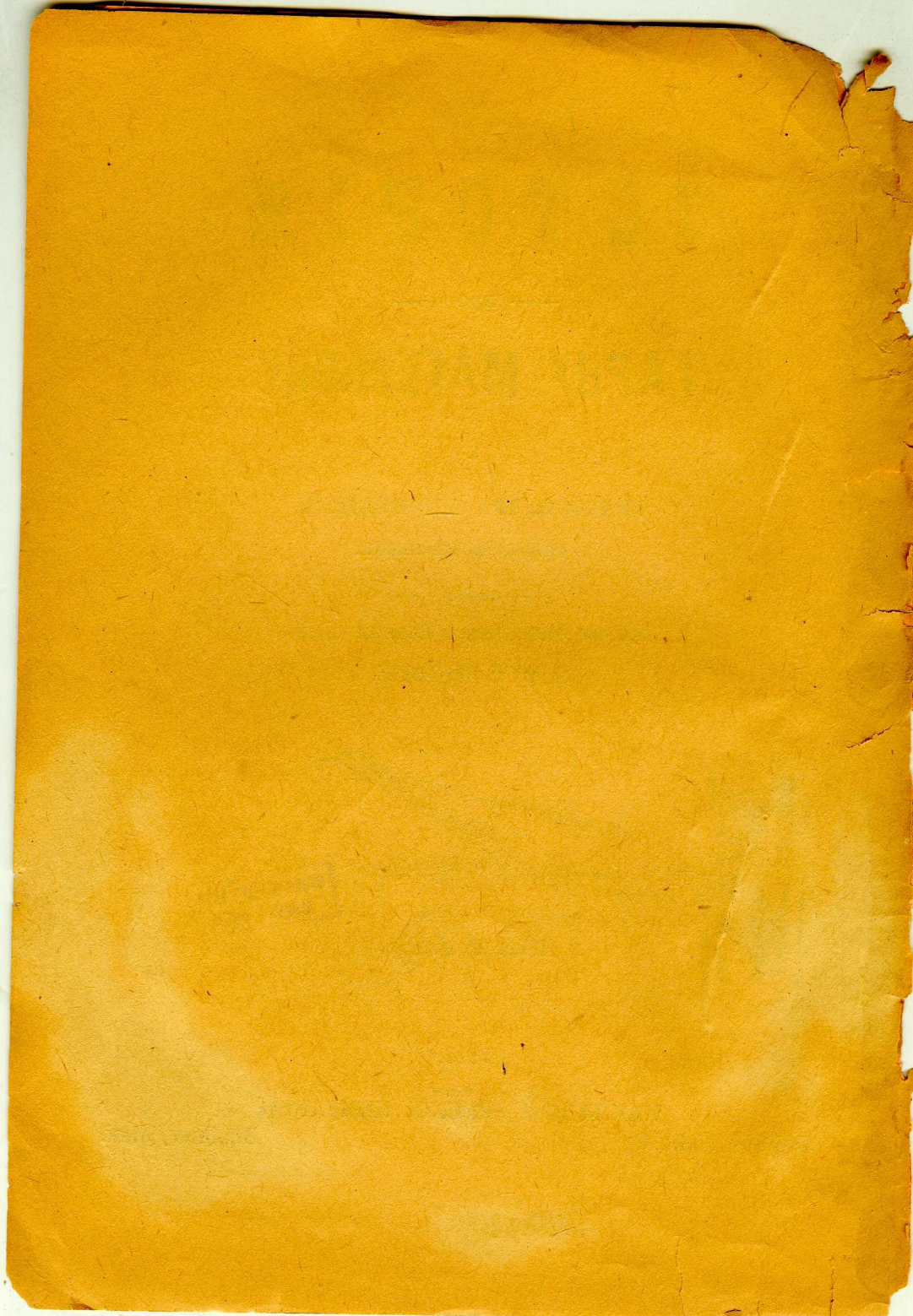
1918.

НАКЛАДОМ »РУСКОЇ КНИГАРНІ«

848-850 Мейн Ст.

Вінніпег, Ман.

8

I.

За часів, коли мешканці грабств французьких: Провансії, Ланведоції і Аквітанії покинувши поганьство, прийняли віру Християнську, жив грабля Іван Серіс з Провансії зі своєю женою, дочкою Альбара Дальбори. З того супружества уродився тільки оден син, Петро, котрий в володіню зброєю і рицарських штуках всіх иньших перевисшав і з тої причини не тільки в поблизькій, але і найдальшій шляхті мав велике значіне і славу, а також піддані его батьки тішили ся на саму згадку, що колись підуть під опіку такого рицара. Родичі его виносили від свого сина і его богатерські чини над всі забави, длятого від часу до часу уряджували забави рицарські, щоби дати синові спосібність до відзначеня ся.

Одного разу справив грабля великий «турній» на которий запрошено кількох значнійших своїх і чужих рицарів. Петро знова вийшов з него побідником. Підчас триваючих дальше празників, всі рицарі говорили з великим оживленем і занятєм о гарній королеві неаполітанській, Магельоні. Всі котрі єї виділи, годили ся одноголосно, що красота єї єсть незрівнана і що чесноти єї також в нічим красоті не уступають.

Оден з чужоземних рицарів вихваляв Петра за его спосібности і радив єму удати ся в подорож по сьвітї, щоби ще дальше вправляти ся в штуках рицарських, зискати ще ширшу славу, а вкінци гарну чесну і богату супругу. Приятельська та порада, в полученю з відомостию о гарній Магельоні, примусили молодого грабчука просити родичів о свободу на неограничений час.

Батько пробував спротивити ся тому і сказав: «Ти знаєш любий Петре, що ти одинокий наш наслідник і по Господі нашою одинокою надією, та одиноким щастем. Коли би тебе в чужих краях, чого хорони Господи, яке спіткало несчасте, тоді ціла наша вітцівщина піде в чужі руки, а з нами оплакувати те-

бе будуть тисячі підданих». — Мати також просила з плачем: »Сину мій найдорозший! І нащо-ж тобі тягнути ся в світ далекий, коли тим, що иньших рицарів виганяє з вітчизни т. є. золотом і богацтвом, а також ласками князів і пагів, — ти є вже з уродження цілком випосажений! Тож не потребуєш шукати того поза родинним домом. — Скажи мені, прощу тя на всьо в світі, причину твоєї горячої охоти опущеня нас старих, а може удасть ся нам твої желаня і на місци успокоїти».

Ті просьби родичів зворушили Петра до глибини душі, а він таки постановив не піддати ся зворушеню, а замір свій привести в діло. Спустивши очи в землю, відізвав ся вкінци до родичів: »Найдорозший батьку і мамо! був я Вам завсігди і во всім послушний і зістану вірний тій синівській повинности, як довго тільки жити буду, але таки осьміляю ся ще раз просити Вас о ласкаве позволене на виїзд з вітчизни, бо-ж то єсть найгорячішим моїм бажанем; зрештою, самі признаєте, як хосенною єсть така подорож для кожного молодого чоловіка. Научу ся більше пізнавати нарід і єго потреби, пригляну ся ріжним краєвим урядженням, пізнаю великих і значних людей, зачерпну від них знаня і мудрости, розум мій відсвіжить ся і розвене ся, стану ще більше веселим і зручним і набуду досьвіду і відваги, загартую ся на невігоди і зміни повітря, словом, позискаю в короткім часі далеко більше, як в дома в протягу кільканаїцять літ. Позвольте мені через то виїхати і не ставляйте мені перешкоди. Господь буде мене стеречи на кождім кроці і веселий буде мій поворот».

Почувши ті слова, засмучені родичі дійшли до переконаня, що воля їх сина єсть сильна, що жадним способом не можна єї спротивити ся, не могли здобути ся на послідне слово, котре їх зі сином хто знає як довго розділити.

Троха успокоїли ся і розбирали в думках ціле положене. Тогда Петро відізвав ся другий раз: »Найдорозший отче! через виповнене моєї просьби можеш мене учинити щасливим; щось склонює мене до того, щоби часть моєї молодости перебував на чужині». — Отець на то відповів: »Коли найдорозший сину маєш так сильну волю удати ся в світ широкий, до тепер

тобі не знаний, через те ані я ані мати твоя не можемо тобі спротивляти ся і даємо своє позволене, однак напамінаємо тебе, щобись нічого не чинив, що би могло сплямити твій шляхотний рід, а найголовнійше чистість своєї невинної душі. Майже завсігди Господа перед очима і в серцю, служи всюда Найвисшому, тай не забувай до нас як найвчаснійше повертати. Возьми коні і зброю, золота і срібла кілька хочеш; не повинно тобі на нічим збувати!»

Петро подякував родичам за ту ласку як найсердечнійше, потім віддалив ся до роботи приготованя до скорого від'їзду. В короткім часі зістав прикликаний до матери. Та дала ему три перстені високої вартости. Петро сердечно подякував єї, а хвиля розлуки з так добрими родичами ставала ему з кожною годиною тяжшою. Щоби не піддати ся чувствам, розказав приготувляти ся до дороги, вибрав собі гарних товаришів, (так зі шляхти як і служби) і попрощав засмученого отця і плачучу матір.

Мовчки, не журачи ся о товаришів подорожи, їхав Петро своєю дорогою; так від'їзд з дому его прибив. Дперва коли перебув значний простір дороги, отряс ся трохи з задуми і ожив.

Їхав впрост до Неаполю, де мешкав король Магельон з своєю дочкою Магельоною. Ту першим его старанем було довідати ся, які звичаї приняті суть на дворі королівським і які рицарі чужі в его дворі перебувають. Господар замку сказав йому, що власне недавно прибув якийсь молодий рицар, котрий позискав собі у короля задля незрівнаної сили і зручности велику приязнь і поважане; ему то-ж уряджує король в найблизщу неділю великий «турній» і иньші рицарські торжества; гарний той рицар називає ся Генри Крапони.

Петро запитав ся дальше: Чи в перегонах тих як і в турнею можуть брати також участь і чужі рицарі, — на що отримав відповідь, котра его дуже утішила. «Всі рицарі так свої, як і чужо-земні, милс будуть витані, если тільки прибудуть на арену кінно і в цовній зброї!»

II.

В слідууючу неділю, котра була призначена на уряджене турнею, встав Петро дуже рано, бо аж палив ся цілий з непогамованої охоти огляданя так гарної Магельони. Розказав гарно прибрати свого коня, сам убрав ся в найкоштовнійшу збрую а голову накрив гелмом, на котрого верху зроблені були по майстерськи два срібні ключі.

Коли вже зближив ся час, як мали утворити ся ряди для рицарів, король враз зі своєю гарною дочкою і службою мав прибути на ескраду. Петро заняв найгарнійше місце, аби яко чужий, не оказав ся гордим і впертим. Позаяк на гелмі не умістив свого гербу, через то ніхто не міг зблизити ся до него на місци борби, котрий до него в той спосіб належав. За короткий час з'явив ся герольд і ознаймив, що прийшов власне час віддати честь паннам і паням. Хто хоче на їх честь копію свою зломати і по рицарськи забиватись нехай уміститься в рядах.

Заледво зачав ся поклик, явив ся в ряді гарний Генрик з Крапони; слуга королівський виступив против нього. Вже при першій ударі остатний повалив ся на землю, а падаючи підложив своє копіє межі ноги Генрикового коня, так що той рівнож перевернув ся враз зі своїм конем.

Приятелі королівського слуги признали, що рицар зістав в тій шляхотній борбі цілком поконаний, а слуга виграв. То так розгнівало Генрика, що вже не хотів більше сходити ся, проте герольд візвав иньшого в ряд; зараз заняв то місце Петро, з сильним постановленем пімстити несправедливу програду Генрика, для того з цілою силою ударив на противника і враз з конем перевернув его через бараєру. Всі присутні здумали ся на вид так великої сили і зручності; сам король урадував ся дуже тим рицаром з срібними ключами і ліслав до него герольда, котрий ему заявив, що пан его король Магельон жєлає собі довідати ся о походженю і назвиску рицара, на що Петро відповів. »Скажи твому пану - королеви, що я прошу е-

го в моїм імені о таємницю, бо перед виїздом з моєї вітчизни я запрягнув нікому не казати ким я і звідки походжу, або скажи твому панови що єсьм бідним шляхтичом з Франції і шукаю в світі ласки у дівиць і невіст!« Герольд оповів то все королеви; Магельон вдоволився цілком тою відповідію і похвалив дуже скромність рицаря, котрий не хоче позискати собі великого імені.

Ще багато ставали з Петром до борби, але всі зістали в короткім часі цілком побиті. Між згромадженими розлягся одим великий і спільний голос похвали для молодого рицаря, від того часу уважали его за найсильнішого. Тим більше так король як і інші пани хотіли знати его імя. Дами також обдаровували гарного рицаря зі срібними ключами своїм поважанем і взглядами. Головно заняла ся ним гарна Магельона, котра не могла ані на хвилю о нїм забути. По укінченю турнеїв Петро отримав загальні ознаки пошанованя. Потім вернув до себе; товарищували ему Генрик з Крапони і кілька інших рицарів. Генрик учув більшу до него склонність і від тої хвилі позістали добримі приятелями.

Магельона носила в серцю образ геройского рицаря зі срібними ключами і для того просила свого батька - короля, щоби справив нові турнеї, в надії, що в той спосіб буде мала нагоду другий раз оглядати чужого рицаря. І король також чув ся урадованим, кілько разів його бачив, его чесноти, скромність і побожність заняли для него всі серця.

Раз просив король своїх дворян, щоби задали собі троха труду в ціли вивіданя ся о імені таємничого рицаря і щоби запитали ся его, чого він виїхав з родинного краю в світ. — Та нїм що о нїм довідав ся, запросив его одного разу на обід.

Рицар утішив ся дуже доказом того великого пошанівку, а ще більше солодкою надією, близького виду так гарної Магельони, та розмови з нею хочай-би через кілька хвиль; длятого то поставив ся на час в замок. Король приняв его дуже ласкаво і усїв з ним та з рештою гостей і родиною до стола. Петрови дістало ся місце против гарної Магельони; серце его і очи спочивали від часу до часу тільки на хоросім личку дівиці,

так, що забув цілком о обіді. Вид тої незрівнаної краси яку мав перед собою, ситив его зір і наповнив серце любовю, котрої взаємність муіла би зробити его найщасливішим з поміж всіх людей на кули земській. Уважав ся однак негідним для позисканя такої любови, думаючи, що тільки який князь з першого роду буде мав право до такого чуда природи.

Всьо що Петро чув до гарної Магельони, Магельона чула до рицара (Петра). По скінченім обіді розпочали ся всякі товариські забави в сусідній сали, підчас чого мав Петро спосібність ще більше зблизити ся до гарної королівни, а найбільше, коли король з королевою віддалили ся до себе, позваляючи Магельоні ще довше зістати між гістьми. Магельона скористала зі спосібности, казала рицара зі срібними ключами прикликати до себе і сказала до него:

Шляхотний рицарю!

»Мій ласкавий пан і отець переважно у Вас має уподобанє, рівнож мама моя і всі, котрі тільки знають. — І заслужилисьє на то своїм чесним житем і рицарськими ділами, длятого прошу Вас, відвідуйте нас часто, бо своєю присутністю тіщите не тільки моїх родичів і всіх рицарів, але також і всі дівиці і старші невісти«. Петро відповів на се з правдивою скромністю:

Ласкава королівно!

»Не чую ся навіть в силах подякувати тобі ласкаво »панно«, високим родичам твоїм, шляхотним рицарам і всім паням за взгляди, якими мене обдаровуєте. Не варта я бути найнищим вашим слугою; прошу однакож, мене в ласці своїй за такого уважати, а запевняю Вас, що всюди і все охотно Вам служити буду!« — »Дякую Вам за Вашу прихильність« — відповіла княгиня — »і беру Вас охотно за мого рицаря!«

Потім королева - мати покликала єї до покоїв; попращала гостей, а передовсім свого рицара і відійшла. Відходячи ще раз поновила просьбу, аби рицар хотів їх як найскорше відвідати, причім, щоби оповів о звичаях і обичаях свого краю. Потім віддалила ся, кидаючи на прощане так огнистий погляд, що горячі его лучі передерли ся до серця жвавого молодця. Ко

роль прийшов знов до салі і просив рицара зі срібними ключами, щоби му відкрив своє походжене і назвище, але мимо у- сильних просьб не міг вимогчи на нім більше, крім того, о чім вже знав давно. Петро представив ся другий раз яко бідний рицар, котрий опустив родинне гніздо, щоби звидіти: сьвіт і вправити ся в рицарських штуках. — Король не напирав більше, але ще сильнійшого набрав переконаня, що Петро походить з високо-положеної родини. В кінци попрощав король своїх гостей і наш приятель повернув до свого мешканя.

III.

Повернувши тихцем до свого мешканя, замкнув Петро за собою двері, щоби спокійно подумати, які насїдки вийдуть для него з приятни княгині і ласки короля. Магольона також замкнула ся сама в своїй тихій спальні, аби забаву з незнайомим рицаром хотяй в думках далі протягати. Бажала конечно довідати ся о його правдивім назвиску і походженю, бож була переконана, що любов її до незнакомого ще більші прибрала би розміри, коли би мала ту певність, що він рівнож з так знатної як она родини. Справді стать його повна шляхотности, его рицарське і делікатне обходжене вказували виразно, що не єсть простим авантурником шукаючим по сьвіті слави і пригід, однак правдива певність була би її далеко милійшою чим найправдоподібнійші домисли. Часами думала, чи він не умисне з любви до неї приїхав до двору королівського укритий і не даючи ся пізнати, щоби ся о її правдивій вартости переконати. То всьо робило єї непевною себе і роздражнювало її. Не знала тепер, як має собі з незнаким рицаром поступити: чи бути щирою і отвертою, то єсть такою, якою була з натури, чи оказувати йому головнійші взгляди, як високо-родженому, чи оказати ся обоятною. Не могла згодити ся зі собою. постановила звірити ся мамці зі своєю укритою любовою. Прикликала її до себе і сказала:

Найдорозша приятелько!

»Від давна оказувалась для мене велику любов і привязане. Нині хочу ся тобі відвдячити оказанем неограниченого в тобі довіря. Отже звірю ся тобі з моєю дуже великою тайною«. — »Заховаю її для себе — відповіла мамка — і ніхто ся більше о ній не довідає. А з моєї сторони буду старати ся дати тобі добру раду і поміч, о скільки буду могла!« Магельона оповіла своїй мамці докладно справу своєї горячої любови до незнакомого рицаря зі срібними ключами. — »Від часу як его пізналам, ані їсти ані спати по ночах не можу! Коли бим знала напевно, з якого він роду походить, ані хвилини бим ся не здержувала віддати ему мое серце; длятого, мушу досьвідчити його уроджене і вартість!« Нянька не знала зразу що на се відповісти; вкінци сказала по намислі, що шляхотний рицар з певностию відповість тій горячій любові робячи єї своєю женою, а разом обсипаючи її великими достоїнствами. Притім порадила єї гамувати ся в оказаню хоть одробини чутя, що єї непокоїть, щоби то ані в думу коханка ані в гнів батька не впровадило.

Та мова засмутила дуже гарну Магельону, усилювала навіть заглушити в собі живе привязане і склонність до гарного рицаря, але даремно. В кілька день пізнійше з плачем звірила ся няньці, що згине марно, если не довідає ся чогось певнішого о рицарю зі срібними ключами. — Просила няньку, щоби їй в тім допомгла; не знала однакож, яку дорогу вибрати собі до сповнення своїх замірів. Просила ю так горячо, що нянька прирікла сміло приступити до діла, хотяй би навіть мала наразити ся на небезпеченство і пострадати ласку короля. Постановила наперед удати ся до рицаря, аби випитати его і переконатися, чи він також любить гарну княгиню. Щоби сходини з ним не були дуже явні, удала ся до костела. Петро знаходив ся там також, затоплений в горячій молитві. Крім них не було нікого. Видячи се нянька, набрала більшої відваги; перше однак молила ся, потім доперва зближила ся до рицаря і сказала:

Пане рицарю!

»Дивую ся дуже, длячого так таємничо укриваєте ся зі своїм походженем і назвиском, коли тимчасом зробилибсьте

велику радість мому панови королеви, а переважно гарній княгині Магельоні, колибсьте вже раз ту заслону хотіли скинути з себе і указали ся в своїй власній особі».

Вчувши рицар ту сьмілу мову, став і розмишляв, від кого би вона властиво походила; був певний, що від Магельони. Намисливши ся ще трохи, відповів: — «Єсьм Вам дуже вдячний добра жінко і прошу Вас, абисьте ся поклонили від мене Вашій чесній і гарній княгини і перепросили, що імени і роду мого доси не відслонювавем; не робивем сего ще перед ніким від хвилі, як опустивем пороги родинного дому. Понеже однак, княгиню Вашу ціну понад всьо і охотно хотів бим їй служити, проте нехай знає, що похѣджу зі знаменитої родини, котра сьміло мірити ся може з найвисше поставленими родами цілого сьвіта; просіть єї в моім імени, аби задоволила ся тим обясненем і хотіла прийняти від мене памятку, бож не так скоро знайдесть ся друга спосібність!» — Кажучи ті слова, віддав няньці оден з трох перстенів, котрі дістав від матери. Нянька приобіцяла волю его сповнити, почім розійшли ся.

В глибокій задумі Повернув Петро до своєї палати, підчас коли нянька не могла дїждати ся хвилі, коли стане перед своєю улюбленою княгиною з великими новинами. Передовсім піднесла велику чесноту і шляхотність молодого рицаря, виняла перстень і віддала єго Магельоні. Перстень той, незвичайно дорогий довів їй лїпше, чим всі запевненя о високім уродженю гарного рицаря і вляв в ню солодку надїю щасливої будучности. Тепер вже не вагала ся віддати йому цілу свою любов, бо переконала ся, що гарний рицар тільки з любви до неї прибув на двір єї батька.

Слїдууючої ночі пораз першої спокійно заснула княгиня по кілько неспаних ночах, а причиною того був перстень, котрий від часу до часу обсипала поцілунками. — Над раном мала розкішний сон, доказуючи, як далеко гарна дївиця залюбила ся в рицарю. Не звірила ся однак з тим нікому бїльше, тільки одній няньці. Снило ся їй, що знаходила ся з рицарем в пречуднім городі, виявила йому свою горячу любов, просячи сильно, щоби не укривав дальше свого роду і назвиска. Рицар відповів

на то, що не прийшов ще час і година, в котрій має ся явно відслонити і просив ю, аби ушанувала через той час его таємницю, — потім довідає ся о всім. З тими словами дав їй рицар дорогий перстень, гарнійший і коштовнійший від першого, почім пробудила ся.

IV.

Петро старав ся сильно о то, аби міг спіткати ся в костелі з мамкою Магельони, бо мав їй щось важного донести.

Вкінці удало ся єму то досконало. Спостерігши його мамка, приближила ся і сказала, що гарна княгиня казала виразити велику радість і подяку за перстень. Рицар зараз відповів: »Перстень той єсть зникомий, добра жінко, аби його княгиня мала перецінювати; маю я для Магельони далско більший скарб в моім серцю, бож до неї належить тіло мое. мое добро і мое жите. Не можу о тім довше замовчати; серце мое запалило ся красою княгині, тільки при ній єсть мое жите — а без неї смерть. Если она не відповість чутям мого серця, буду найбільше нещасливим рицаром під сонцем. Знаю, щосьте є найвірнійшою приятелькою княгині для того прошу Вас повторіть мої слова Магельоні, щобим знав, чого ся маю сподівати. Скажіть їй, що всьо зроблю, аби тільки позискати єї любов і руку.

Жінка подякувала за довіре і прирекла зрбити, що їй сказав рицар. Притім, додала мамка, сподієть ся в короткім часі принести йому веселу відомість, котра тим радістнійшою для нього буде чим скорше зрече ся своєї таємниці. »Зречене ся єї, лежить зрештою в інтересі Вас самих — говорила з переконанєм, бож я є певною, що сполучене Вас з гарною княгинею наступило би скоро, коли би уроджене Ваше не ставило жадних перешкод. Заповнила його ще, що княгиня всегда о нім думає і говорить, що навіть снила вже о нім«. Відомість ся втішила Петра непомірно і сказав до жінки: »Лисба приятелько! Сказалисьте мені тільки радісних відомостей, що вдячним Вам буду за них до смерти. Прошу Вас ще о одну прислугу. По

можить мені в відвидженю самої княгині і говореню з нею хотья через кілька мінут, бож хочу її, але її тільки самій виявити імя мое і мій рід, котрого ся не повстидає».

Мамка прирекла йому помочи в тім бажаню, причім обоє залюблені будуть могли висказати собі свої горячі почутя, наговорити ся досить і надивити ся на себе. Врадований тим незвичайно, видобув Петро другий свій перстень і віддав його мамці з тим, щоби жертвувала його гарній княгині. Казав притім сказати, що прийняте його буде уважав за особлившу ласку, котра його зробить щасливим. Мамка взяла перстень і другий раз прирекла справу як найлучше залагодити. Найкоротшими стежками повернула з костела до замку і до кімати Магельони. Сум з причини любови до рицаря зробив єї слабою, не могла нігде знайти спокою і розради. На вид мамки вискочила на рівні ноги зі своєї постелі і спитала, чи не приносить яких новин від любленого?

Мамка чула ся щасливою, що на питання княгині може дати таку веселу відповідь. Оповіла одже її всьо, виявила охоту сходин рицаря і подала єї золотий перстень. Княгиня кинула ся на шию своїй мамці, почала єї пестити і цілувати, словом довго не могла ся успокоїти з радости. Знала тепер на певно, що горяча її любов знайшла взаїмність, що їй коханок не менше переносить терпінь із за любви, як она сама і що єсть вірним лагідним і шляхотним. Мамка ще запевнила, що нігди не бачила так мудрого і високим духом оживленого рицаря, як Петро. І в тій гармонії годили ся їх чутя, що обоє хотіли бачити ся з собою, щоби взаїмно зі своєї любови висповідати ся. Перстень поданий її мамкою, був врешті найліпшим доводом, що небо його зістало для неї, бо той самий перстень в недавнім сні бачила. Потім зачала нараджувати ся з мамкою, где і коли мають ся видіти з собою найбезпечнійше і найпевнійше. Слїдуячого дня постановила мамка конечно бачити ся з рицарем і удало ся їй се в каплиці, до котрої Петро щоденно ходив.. Коли єї Петро зобачив утішив ся дуже, бо сподївав ся веселих вістий від гарної Магельони. Отже встав зараз, пішов на против мамки, поздоровив її приязно і отримав слїдуячі вісти:

»Стане ся Вам то, що собі желаєте, шляхотний рицарю! Гарна Магельона рівнож горячою любовію палає до Вас. Жаден рицар що носить зброю і бере участь в забавах рицарських не єсть так щасливим, як Ви! Щаслива і рівнож була та година, котра Вас ту привела, бо своєю красою, діяльністю шляхотностию і любовію здобулисте серце найгарнійшої і найзнатнійшої княгині, котра сердечно дякує Вам за перстень, прирікаючи, уважати його за дорогу памятку, за реліквію вашого серця і носити його аж до смерти! Княгиня є готова Вас прийняти і серце своє перед Вами отворити. Я вам подам спосіб до сходин, одяк мусите мене запевнити на шляхотність і віру рицарську; що Ваша любов лишить ся чистою і гідною як то заслугу на Ваш станк. Чесний рицар впав на коліна в святів місци і сказав: »Дорога приятелько! Присягаю і прирікаю Вам на Бога і перед Богом, що заміри мої суть вірні і чисті як сонце і не желяю нічого, що противно єсть чистоті обичаєв і гідности для женщины. Усиловане мое єсть щоби любов гарної Магельони при Божій помочи тільки через сьв. Тайни супружества отримати, як того вимагає наша церква християньська, віра, Бог і звичаї сьвіта«.

Почувши ту присягу мамка сказала: не думаю, що будете Ваші любовні наміри тримати на увазі, длятого прошу Вас в імени княгині, завтра по полудни перетиснути ся через малу фіртку, звідки буде вже Вам дуже легко дістати ся до кімнати княгині де знайдете єї саму тільки враз зі мною. Я не буду Вам довго перешкаджати, але буду ся старати о то, щоби нічо не переривало Вашій розмові і виявленю Вашої любови! Рицар подякував горячо за тую відповідь, а потім розійшли ся; рицар до своєї кімнати, а мамка поспішила як найскорше до Магельони, щоби єї приготувити на скорі відвідини. Княгиня аж мліла з тої радости. Час, що ділив рицара від Магельони, видавав ся єму вічністю. Коли вже надійшла назначена година, опустив мешкане і ішов до городу. Маленьку браму, окриту між густими кущами найшов цілком отверту; рівнож всі двері, котрі вели до кімнати княгині були отворені. Прибуте рицара так утішило гарну Магельону, що стала червона як рожа. Колиб не му

сіла вязати ся взглядами сьвіта, а тільки дала поступ свому учтю, була би кинула ся йому на шию, пестила ся з ним і цілувала його; мусіла однакож дати ся поконати розумови, котрого в таких случаях кождий слухати повинен. Привитала його по важно і приязно як ся належить. Рицар також боров ся з власним запалом, став перед княгинею і не знав що говорити від чаруючого її позору. А коли прибудив ся з того дивного сну, клякнув перед Магельною і сказав: »Високо-ласкава княгине! нехай Господь Найвисший уділяє Вам всього, чого тільки забажає Ваше серце, а іменно щастя, поваги і вірних слуг і підданих!«

Поздоровлене то збудило Магельну з непритомности; встала, подала йому руку і сказала: »Витаю Вас радісно, шляхотний рицарю, сядьте ту коло мене, бож не лицює Вам клячатити перед мною!« Тоді мамка вийшла до другої кімнати, щоб залюблені в визнаннях своєї любви не мали жадних перешкід. Рицар аневиннив ся наперед зі сьмілости свого прибуття, але княгиня не даючи йому докінчити сказала:

»Шляхотний рицарю! Зробилисьте мені велику радість Вашими відвідинами бож від давна хотілам сам на сам безпечно і спокійно з Вами розмовляти. То бажане власне спонукало мене запросити Вас до мене хотяй того не повинна учинити молододівиця. Склонив мене до того Ваш шляхотний поступ, котрий запевняє мене о чистих думках з Вашої сторони, жадною злобою не поконаних. Від першої хвилі як Вас пізналам серце моє до Вас скланяло ся а через сліджене Вашого житя, дійшлам до певности, що посідаєте всі прикмети поважного рицара. Понеже серце моє цілком отворилам перед Вами, позвольте, що Вас буду просити, щобиьте вже довше свого назвине і роду не заслонювали і не держали в тайні!« Рицар встав і сказав: »Я не варт, найласкавійша княгине тої приязни і того привязаня, до якого ся признаєте, бо я ще не окрив ся вінками барвінку. Склонює мене тим більше до відслоненя мого назвиска і роду не заслонювали і не держали в тайні!« Рицар встав і кому не говорили, бо як я вибирав ся з вітчизни, прирік укривати ся і нікому до сего часу не виявив. Знайтеж проте, найла-

скавійша княгине, що єсьм одиноким сином грабства Провансїї, а отець мій єсть вуйком французького короля. Опустив я отця і матір лише для того, щоби посісти Вашу горячу любов, бо-ж слава Вашої краси засягнула аж на двір мого батька. Не штуки рицарські, котрі так богато відважних рицарів притягають до Неаполю, були причиною що опустивем моїх плачучих з жалю родичів, але жажда пізнання Вас і з ласкою Божою позисканя Вашої неоціненої любви. Тепер знаєте вже всьо, чого хотїлисье ся довідати. Від першого погляду на Вас почувем промінь любви в моїх грудях і присягаю Вам, що до смерти лишите ся для мене найдорозшою істотою на цілім широкім сьвітї!» — Тепер доперва усмілив ся сісти коло Магельони, котра сказала: »Дякувати Богу Найвисшому за той день щасливий, в котрім я Вас пізнала. Бо справді чую ся найщасливішою з поміж всїх невіст, що рицара так високо уродженого, так шляхотної мисли, так чистої і вірної любви, так незрівнаної від ваги, обичайности, краси і мудрости — своїм можу назвати.

Приїхалисье до мене, шляхотний рицарю, з так далеких сгорін, опустилисье плачучих за Вами родичів, наражені булисье на небезпеченьства, а то всьо тільки для мене, для любви до моєї особи. О, як я Вам єсьм вдячною, якже Вас люблю горячо. В першій зараз хвили показалисье ся відважним, делікатним, шляхотним і з пошаною приналежною кождому станови, що всьо рицарство далеко по задї лишилисье за собою. Найбільшим моїм щастем суть на сьвітї тії мисли, що покинулисье отця і матір, край і підданих, щоби принести своє серце в офіру. Даю Вам за те всьо що маю. В серцю моїм як довго тільки беть ся, Ви один маєте панувати; крім Вас жаден иньший образ в нїм не ожіє, анї місця не знайде. Заховаймо однакож нашу любов в тайні аж до заручин, а будьте з моєї сторони певні, що не віддам руки кому иньшому!» Далї зняла золотий ланцух з дорогим замком зі своєї шиї і говорила дальше: »З отсим ланцухом віддаю Вам мою честь, мою душу і мое жите; возьміть его яко завдаток моєї вічної вірности!» Петро обняв єї в свої рамена, притиснув до своїх грудей і уста кохаючих ся по раз перший злучили ся з собою в горячїм поцілунку.

Охолонувши трохи з того шасеного щастя, сказав голо-
сом сильно зворушеним: «Не есмь в стані Вам найгарнійша з най-
гарнійших надякувати ся за Вашу приязнь і любов. Ваше жела-
не сповню як найвірнійше і звязок наших серць не буде нікому
знаний, аж доки не получим ся явно.

Тимчасом, яко памятку і задаток моєї чистої любви во-
зьміть се йперстень». Був то третій і найдорозжий перстень,
який ему мама дала при від'їзді. Магельона взяла его з серде-
чною подякою, притиснула по раз другий до себе гарного ри-
цара, обдарувала его кількома горячими поцілунками і заклика-
ла няньку аби вже була при них. Закохані, ще дуже довго і бо-
гато говорили між собою, бговорювали разом спосіб часто-
го і безпечного баченя ся з собою. А відтак розійшли ся. Петро
вернув до свого мешканя і від того часу був далеко веселій-
шим. Тепер доперва переконав ся найліпше о чаруючій красі
Магельони.

Туга за нею змушувала его відвиджувати двір короля що
раз частійше; — помімо того заховував ся завсїгда так осто-
рожно, що ніякий домисл звязку его з гарною княгинею Маге-
льсоною не міг ся виявити, а король враз з цілим двором прий-
мав его з ще більшою приязнею, як перед тим.

Тільки хвилями, коли був певним, що его ніхто не бачить,
топив свій взір в шафірових очах княгині; тож само і вона ро-
била від себе. Кілька разів удало ся ему навіть зблизити до неї
і проговорити пару милих слів, з чого обое дуже тішились.

V.

В тім часі жив в Римі славний рицар Фридрих фон Крон,
славний зі своєї сили і рехтельности. Той також полюбив гар-
ну Магельону, але не знайшов ласки в її церцю. Щоби преці
серце її вкінци до себе притягнути, постановив видати в Неа-
поли турнії; постава у него була гарна, був сильний і відваж-
ний, отже думав, що не знайдець ся жадний рицар, котрий-би
ему зрівнав. Король неаполітанський дав ему на то з серця свое

ЦЕНТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА

Х.Д.У.

Інв. № 101201

дозволене і розказав оголосити через герольдів в усіх Італії, Франції і інших краях, щоби всі рицарі, хоча б собі здобути любов дівчиць і пань його двору, взяли участь в тих великих турніях котрі відбудуть ся на дні уродин його дошки Магельони. То примусило багато князів і панів прибути до Неаполю.

Найзначнійші з них були: Антоній князь савойський, Фридрих, марграф з Монтфорту, Едвард, князь бурбонський, Петро, кривняк короля чеського, Генрих, князь ангельський, Яков з Провансії, стрий рицара зі срібними ключами, котрі видались собі як цілком чужі, бо Петро не дав ся пізнати. Брак місця в сій книжочці не дозволяє нам вичислити всіх тих пригід, які мали місце в двірським святі. Ніколи ще за памяти історії, не було в Неаполи так багато князів і високо-учених осіб, як тоді, длятого король неаполітанський дбав про те, щоби нічого шляхотним рицарам не забракло. Скоро надійшов день уродин Магельони, рицарі згромадили ся в каплиці замковій для вислуханя Богослуженя. Потім знов кождий спішив до своєї квартири, узброїв ся від ніг до голови і прибув з поворотом на місце турнів, где вже на високім піднесеню чекали: король, королева, гарна Магельона і багато інших пань і двірських знайомих. З піднесеня того розтягав ся великий вид на площу турнів.

Коло Магельони зібрали ся найзнатнійші і найгарнійші княгині краю волоского, а мимо того Магельона надзвичайною своєю красою перевисшала всіх і була між ними як поранна звізда. Нічо ж дивного, що помимо її волі, звернула на себе увагу всіх прибувших рицарів.

Першим, котрий вийшов на арену, був Фридрих Крон; він також отворив турні; по нім в'їхав Антін Савойський і т. д., після достоїнства і ранги військової. Доперва наконєць ставив ся Петро зі срібними ключами, як найнижший з них всіх. За ним доперва звернули ся очи гарної Магельони. Коли вже усі уставили ся, розказав король оголосити через свого герольда так:

Зітканя мають відбути ся приязно і з любовою, не сміє бути в них жадний рицар, або иньша особа ушкоджена, але кождий має старати ся поступити як найлучше. Тоді в'їхав напе-

рсд Фридрих Крон і крикнув так сильним голосом, що его всі зрозуміли: — »Нині хочу показати мою зручність і силу і бороти ся на славу шляхотної і гарної Магельони; бороти ся так, щоби поконати!« Притім похилив троха свое копіє на знак, що готов прийняти противника. Під'їхав до него Генрик, король англійський. Перше вдарене з обох сторін було так сильно, що списи обох поламали ся від разу; притім бувби упав Генрик, колиб не прибігла поміч. По Генрику прибув другий, котрий Фридриха зараз з коня з кинув. За тим боров ся шляхотний Петро з Провансії, котрий не міг вже довше бути безчинним, але вже раз хотів показати ся. Понеже ніхто не знав его імени, всі називали его тільки рицарем зі срібними ключами. Схід обох був так сильний, що коні під обома повалили ся. Король не міг втримати ся в вираженю для похвали для обох рицарів, задля їх незвичайної сили і відваги і розказав, щоби змінили свої коні і ще раз ударили на себе.

»Хочу конечно — говорив король, бути певним, кому признати нагороду перворядну!« — Не треба говорити, кому гарна Магельона желала виграня; так есть благала в серцю Господа Небесного, щоби допоміг її наймилійшому отримати пальму першеньства. Скоро оба рицарі сіли на нові коні, ударили на себе другий раз і то так, що Петро обрубав Лянцельотови рамено і повалив его з такою силою на землю, що король був в страху, чи поконаний рицар не згине на місци. Слуги піднесли его з поля турніїв до кімнат королівських, щоби дати йому ско ру поміч. Так отже Петро зістав паном сьвітового торжества.

Заздрісні рицарі хотіли ще пробувати своїх сил з непоко-наним. Виступив наперед князь Антін Савойський, але зістав при першій сході скинений на землю. Слідуючим був его стрій Яків з Провансії, незнаючи о тім, кого має перед собою. Однак Петро не хотів з ним бороти ся і сказав герольдам сказати ему, щоби не входив з ним в борбу, бож він нігди на нього не ударить, яко на такого, котрий ему раз віддав велику рицарську прислугу, а іменно власною своєю рукою пасував его на рицара. Яків ознаймив ему зі своєї сторони, що хоче з ним бити ся бо в противнім разі узнає его за тхора. То було за багато для

молодої крові Петра, розгнівавши ся пристав на борбу, але свою копію уставив в той спосіб, що не доторкнув нею свого стрія, підчас коли той з такою силою вдарив на противника, що зламав на нїм своє копіє, але і сам впав з коня. Король спостеріг се, що Петро тільки через якусь гречність і ушановане своєю списою списою в той спосіб покерував і не хотїв з своїм противником бити ся, не міг дозріти причини, коли противно, гарній Магельоні цілий той спосіб був ясний як сонце. Яків дістав другого коня, але бійка скінчила ся побідою як перша. Петро знов не хотїв ударити своїм копієм. Яків противно з такою силою вдарив на противника, що аж сам як галка покотив ся з коня, підчас коли Петро ані дригнув на кони, що всіх рицарів дуже здивувало. Почувши се Яків і переконавши ся в той спосіб о великій силі Петра, узнав его голосно за виграного, не знаючи, що бив ся зі своїм кривняком. По Яковови ставив ся Едвард Бурбонський, рицар великий і сильний; за першим сходом перекинув его Петро враз з конем далеко з бараєри. Здивовані рицарі видали зі своїх грудей загальний оклик похвали. Едвард признав ся за побитого. Тоді Фридрих з Монфорту так скоро прибіг до Петра, що копіє своє як стебло легко злама вна дрінбі куски, причім Петро ему струтив золоті на раменники. По тім випадку, без потичок оголошено его загально найсильнішим. В той спосіб побив кожного з присутних рицарів і жадний вже не хотїв з ним ся пробувати. Петро зняв з голови шишак і поспішив до короля. Той разом з судіями (осібно на то вибраними) у знав його, що виграв турнії і розказав герольдови оголосити Петра за найсильнішого зі всіх присутних рицарів, а також за бойовника, котрому належить ся найбільша честь і узнане від цілого народу. Тоді королева гарна Магельона і всі присутні жінщини зложили ему свої подяки і аж тоді відїхав Петро враз з рештою рицарів до свого мешканя, щоби перебрати ся в лекшу і вигіднішу зброю.

Через осібногo герольда запросив король всіх рицарів на пир. Коли вже всі сиділи коло стола, подякував їм король за ви́свідчену йому честь. Іменно звернув ся до Петра і сказав: »Дякую Вам любий мій приятелю, за ту честь мені висвідчену і

гордий есьм з того, що бачу Вас в своїм дворі, бо маю сильне переконане, що жадний князь на землі не може ся похвалити так сильним рицарем, котрий не тільки через свою силу, але рівнож через свою покору, обичай і строгу рительність, гідним єсть пошани і похвали. Всі присутні тут князі і пани скажуть те саме і злучуть ся з моїм желанем, щоби Бог дав Вам то, чого собі найбільше в своїм серцю желаєте».

Всі прикляснули королеви і на честь незнайомого рицара зі срібними ключами, взнесли грімкий оклик: »Многая літа«, почім ціле товариство засіло до їди. Король і рицарство віддало йому глибоку честь, а ті з котрими він говорив, уважали ся за щасливих і гордих з того. Заховуванем ся приятельським, потягаючим і отвертим, позискав собі в одній хвилі крім пошани також загальну любов. Був то чоловік молодий і гарний; промінь его лица трискав житем і огнем через пару сьміючих ся очий; голова була покрита ясно-золотим волосем, котре ставило, якби дорогу раму тої гарної і шляхотної твари. Радість була загальна.

Однак король не забув о раненім Лянцельоті посилаючи до нього найзнаменитших лікарів і кажучи дати йому найліпшу опіку. Ті задали собі так багато труду, що погаратане раменовилічили в дуже короткім часі. Пятнайцять день стояли стели і двері королівські отверті і кождий рицар мав вступ вільний, але гість зі срібними ключами був наймилійшим, з чого Магельона надзвичайно тішилась, однак все мала ся на осторожности з виявленем своїх чувств.

VI.

По укінченю торжества в дворі, удало ся нашому приятелю другуї раз розмовляти з Магельоною; та стискала його з жаром і хвалила за рицарство. Петро вимавляв ся з всілякої заслуги і сказав, що краса єї єсть тим таліzmanом, котрий дав ему відвагу і силу і кождий напад відважно і безпечно відперти. Але з болем серця мусить подумати вже о повороті до вітчизни, бо батько і мати ожидають нетерпеливо, бо лише під тим

услівем дозволили йому виїхати з дому, що скоро верне. Заледво Петро сказав ті слова, котрими хотів пробувати любов княгині, — та розплакала ся гірко; кров зникла нагло з її жил, зблідла як стіна, а тяжка слабість відбивала ся через її очи. Підчас довгого плачу, сказала врешті до Петра:

Любий мій Петре!

»Не хочу і не можу Вас затримати, бож Господні і людські права наказують, щоби син був всегда родичам послушний. — Але тяжко робить ся мені на серцю, коли подумаю тільки, що опустите мене з моєю невигахлою для Вас любовю. Без Вас не маю спокою і щастя і в короткім часі по повороті своїм до вітчизни, довідаєте ся о моїй смерті. Позаяк не можу жити без Вас, про те прошу Вас коханий приятелю, повідоміть мене докладно о хвилі Вашого від'їзду, щобим була готова Вам товаширувати; полягаю притім на Вашій присязі після котрої заховаєте мене в пошані і нетикальности, доки сьвященник не получить наших рук«. Скарга ся і привязане зворушили дуже шляхотного Петра. — »Будьте спокійні, найдорозша Магельоно, — сказав цілючи її в руку, — і не виливайте вже більше сліз по причині нашої розлуки, бо постановив я собі, не скорше з сего краю виїхати, а ж довідаю ся, як річ стоїть між нами; волівбим сто тисяч разів умерти, як Вас опустити. Єсли однак хочете щасте Ваше і поводжене, свою власну особу і Ваші чесноти віддати в мої руки, то будьте певні, що нічого не зроблю ані на хвилю, щоби Ваш стан, Вашу чистість і обичайність могло образити!« Магельона успокоїла ся через то запевнене і сказала вже з легшим серцем: — »Виджу найдорозший Петре, що можу Вам сьміло повірити і роблю Вам пропозицію, щоби сьте конечно з відси виїхали, а то для того, аби наша любов не зістала нарушеною і перерваною.

Маю дві причини до того: Раз, що довге перебуванне Ваше на дворі мого батька могло би ся Вам вкінці навкучити, через що і любов Ваша до мене цілком би озябла; по друге для того, що волею мого батька єсть дати мене замуж як найборше і то ще в сім році. Без Вас не могла бим жити, а тим біл»ше при боці иньшого мужа, длятого прошу Вас, утікаймо звідсіля.

Чим довше будемо відтягати, тим труднійше буде нам наш плян виконати і тим неподібнійше стане ся наше підприємяте». Петрови дуже подобала ся та пропозиція і по раз другий присягнув вірність горячо улюбленій Магельонї. Обидвое улюблені умовили ся, що третого дня зараз по півночі, коли всьо буде в найглубшій сні, кинуть ся до утечі, а іменно через малу браму від городу. Петро міг там стояти вигідно зі своїми кіньми і неспостережно з міста виїхати; умовили ся також о дорозі, по котрій будуть могли найскорше переїхати границю. Бож сказала Магельона: »Коли батько довідає ся, що ми втікли, скаже нас ловити, а коли піймає, уберє з певностию«.

По тій умові, упустив Петро свою улюблену, наминаючи, щоби ставила ся на назначену годину. Обидвое тримали свій замір в глибокій тайні. Петро вислав більшу часть своєї служби наперед з кіньми, лишаючи тільки ті, котрі мали йому служити до утечі. В назначеній годині слав Петро з кіньми перед малою брамою в городі. На однім їхав сам, на другім мав приготоване сідло, а третій найвигіднійше осідланий і легконосячий назначений був для Магельони. Та прийшла на місце вчас і без жадного товариства. Петро поміг їй сісти на коня, сам сів на свого і в добрій мисли і гуморі пустили ся через найпустійші ліси, щоби їх не могли знайти, а приближили ся о скільки могли до моря. Коли настав день, були вже так далеко від Неаполю і між гушавиною в лісі, що Петро постановив затримати ся, аби Магельона могла трохи відпочати. Зсадив ю з коня, позволив коневі гризти траву і привязав його враз зі своїми до дерева, тоді обоє клячучи просили Бога, щоби їх від всякого нещастя хоронив і щасливо допровадив до вітчизни Петра. — В короткім часі зморив сон гарну Магельону, бо цілу ніч не спочила, а подорожею чула ся дуже змученою. Поклала ся під деревом, а єї товариш взяв її голову на коліна і сторожив над кождим єї віддыхом.

VII.

Дивлячи ся на того правдивого ангела спокійно і солодко спячого, Петро не міг ся наситити єї красою. З трави перей-

шов взір его на грудь підносячу ся легко під шовковою юпокою. Чари тих точених грудей онепритомнили его до того степня, що забувши о данім приреченю, що не буде робив нічо такого, щоби образило дівочу скромність, легко дряжачою рукою почав розпинати єї одіж, відхилив ю чисто, розіпняв сорочку на сніжних округлих грудях і ціле лоно відслонило ся перед ним, припроваджуючи його до божевіля. Бувби окладав его поцілунками і пестив ся ним, як найбільшим скарбом, але бояв ся збудити гарну Магельону, котра змучена не чула нічого; перестав тільки на тім, що пожерав го очима. Аж нагло між грудьми спостеріг зложений кусок шовкової матерії. Зацікавлений видобув го легонько і отворив. Там було три перстені, котрі дав їй недавно і котрі она з великої до него любови на своїм серцю носила; завинув їх назад і поставив коло себе на камени, щоби вид свій ситити на ново чарівним видом. Любов так переповнила его серце, що не знав що робить і цілком забув о перстнях коло него лежачих, коли втім вказав ся великий птах, почав літати коло змученого Петра, а поглянувши на червоний кавалок шовку і думаючи що то мясо, блискавицею спустию підложив їй свій плащ під голову, так, щоб ся не прибудила

Петро не мало перелякав ся злодійством птаха, бо його гарна Магельона гнівала би ся на нього; переконавши ся о так ділаючій з его власної вини, страті. З найбільшою осторожностію підложив їй свій плащ під голову, так, що ся не прибудила і побіг за птахом. Кидав за ним камінном і так прибіг аж до моря де птах сів на стромій скалі. Кинув як міг сильно за негідним рабівником, котрий випустив тоді звиток з перстнями до збуреного моря. Доглянувши се Петро, крикнув зі страху, бігав туда і сюда, чи не знайде чого-небудь, щоби дістати ся до самої скали і трафив на старе човно, котре лишили рибаки, бо вже не було згідне до нічого. Петро з радостек сів до него, не дбав о небезпеченство, тільки на велику радість, колиб найшов перстені. Взявши до рук старі порохнаві весла і почав ся зближати до скали. Не встигши віддалити ся від берега, як фалі морські взнесли ся високо і мимо сильного опору з його сторни, почали гнати его чим раз дальше і дальше на море. Чим

дальше мимо волі віддаляв ся від берега, тим більшу бачив перед собою небезпеку. Більше чим о власне жите бояв ся о гарну Магельону, котру лишив в лісі спячу і котрої судьба була му найбільшою задачою на світі. Мисли о ній допровадили Петра до такої розпуки, що хотів кинути ся в море, аби так не дрожати. Сидів з опущеними в човні руками; не задаючи собі труду, щоби его біг здержати. Не зауваживши також, як човно щораз більше занурювало ся в воді і коло полудня здавало ся, що ся затопить.

VIII.

В хвили, коли Петро знаходив ся в найбільшій небезпеці, надплив корабель везучи Муринів. Вітер пхав его власне до топячого ся човна і Петро зістав спостережений і зланий. Петро наїть не дякував Богу за той ратунок; неспокій його о судьбу гарної Магельони був так великий, що якби оглушений став непритомно на покладі, не знаючи, що ся около нього діє. Капітан корабельний вподобав собі дуже гарну ричарську постать і дорогу зброю Петра, длятого постановив не відбирати йому жита, але завести султанови в подарунку. Приятель наш сподівав ся з дня на день помочи зі сторони Муринів, але дуже помилив ся. Обходили ся з ним дуже гарно і давали йому їсти і пити доволі.

Вкінци виплили на беріг в Александрії. Петра випроваджено і капітан вдав ся з ним на двір єгипецкого султана і подарував ему Петра. Султан рівнож вподобав собі Петра і обходив ся з ним дуже ласкаво. Щоби мати його все перед очима, запитав ся, чи уміє услугувати до стола? Умію! — відповів Петро. Султан розказав его виучити его ще не знайомих йому в єгипецкім дворі звичаїв і поставив його своїм слугою і підчашином. Тих обичаїв виучив ся Петро так скоро, що перегнав в них цілу службу султанську. Старав ся проте приподобати султанови і робив всьо, щоби йому тільки справило приємність, а іменно задав собі немало труду в науці турецкого языка так, що в короткім часі міг ся обійти без товмача. Крім того оказував велику здатність і зручність у всіх справах так, що всьо, що

йшло перед султана, переходило через його руки. Занимав ся всім як найрозумнійше, не дав ся через нікого виручити, але сповняв сам свої обовязки.

Мимо однак великої пошани яку мав в дворі і великого внутрешного щастя, жите его не було веселим. Серце всегда гнобила слабість, бо мисли о горячо-улюбленій Магельоні дражнили його чим раз то більше. Густо часто приходили мисли скочити до моря, аби раз на всегда увільнити ся від того страшного болю душі; що день і що година молив ся до Всемогучого за свою Магельону, благаючи о ласку над нею і над ним; кождому жебракови при даваню лепти сказав її імя, щоби згадав за ню перед Богом і все собі говорив, що охотно перенісиб ше гірший біль, аби тільки її міг уратувати. Вернім до ліса, щоби зобачити, що ся стало з бідною опушеною.

IX.

Гарна Магельона спала ще довго змучена утіканем. Вкінци пробудила ся і думала, що находить ся в обіймах свого улюбленого; ще на пів спячим голосом сказала: »Спалам цілком добре мій найдорожший Петре; — бою ся лиш чи не задовго? Тоді встала, але як-же перелякала ся, коли не знайшла свого Петра. Шукала його наперед на вільній поляні і коло коний, боячи ся кликати, щоби не перевабила шпігунів. Не знайшовши, почала кликати в найбільшій страху: »Петре, Петре! — але тільки ехо відповідало їй на єї голос. Цілком без змислів впала на землю і почала плакати та нарікати. Вкінци ще рез зірвала ся з землі, почала бігати по лісі і кликати Петра по імени. Страх той з великим болем душі вчинив ю непритомною. Зімлівши, впала і довго як вмерла лежала на землі. Коли знов прийшла до свідомости почала гірко нарікати.

»Ах мій найдорожший Петре! Ти одна надіє мого житя, где Ти? В якій спосіб я Тебе згубила? Длячого відійшовесь від мене, лишаючи мене в тім темнім, страшнім і понурім лісі? О біда мені біда. — О Господи! Як тяжко караєш проступки взглядом Твоїх заповідий! Колибим не опустила отця і матери, котрі мене таким обсыпали достатком, булабим не зазнала всіх

тих небезпек і гризот, а Петро був би мені певно лишився вірнішим. Але ні! Прещінь Петро не поступає не вірно! В якій же пустини він може тепер блукати, а може його зловили шукаючи нас, запровадили перед мого батька і згине смертю, підчас коли я тут плачу і заломлюю руки! — Або може князь відкрив, що на мене, що муся не подобало? О всьо-всьо що зробилам — зроиблам для його любви, йому одному офірувала мое щастє; він не може через те робити нічо невірного, тільки якесь нещастє его постигло! — Мій Боже! Возьми мене до Себе, або хоть не дозвољь впасти в руки моїм неприятелям і запровадь мене знов до приятних людий!»

В той спосіб молила ся і нарікала гарна Магельона довгий час. Вкінци піднесла ся з землі, щоби Петра шукати наново і при тій спосібности переконала ся, що всі три коні суть в тім самім місци, где їх Петро привязав. Коли їх вздріла почала знов плакати і нарікати: »Всі коні суть ще ту; виджу з того найдѳрожший Петре, що не опустивсь мене в злій мисли, як я мислила в розпуці. — О даруй, що таке підозріне кинула на Тебе; що-ж за нещастє розділило нас з собою? Чи вже може тя смерть обняла зимними раменами? Дячого я не могла разом з Тобою вмерти? О вірне щастє! Чи вже-сь ся обернуло від мене? Цілий день нічо не їла ані пила; біль наповнив її цілу стать до того степеня, що навіть не помислила о потребах тіла. Як прийшла ніч, видрапала ся на дерево і сиділа на нїм аж до другого дня; ані бути чуйною, ані спати в такім положеню не могла — однакож чула ся безпечн.йшою перед звїрами. Мислила о тім, де має ся тепер обернути, бо постанвила не вертати вже на двір свого батька, бо бояла ся его і була би вже ніколи не зобачила Петра.

Зі всходом сонця злізла з дерева на землю і прийшла на місце, где були привязані коні. На щастє знайшла їх в добрім стані, але не хотіла з них користати; відвязала їх і пустила на вільність, кажучи:

»Бідні звїрята! Пан ваш далеко і не знаю де — серце мое тільки мені говорить, що він мене напевно шукає, ддятого йдїть собі где хочете!« Тодї зняла їм уздечки і пустила на віль-

ність, а сам рушила пішки в тяжку подорож і по довгім часі на трафила на дорогу, котра провадила до Риму; з того незмірно утішилась. Не зайшла далеко, коли помислила, що єї королівський стрій, мігби бути причиною небезпеки в подорожи, для того звернула в ліс, звідки жадний подорожний не міг уйти єї очий, а за тоє она бачила кожного. По довгім чеканю, переходила дорогою якась подорожна, котру закликала до себе, просячи о єї ціле убрание. Вчувши се подорожна, судила, що Магельона є сама в лісі і хоче собі з неї закпити: »Ласкава Добродійко! Ви так добре і гарно убрані, що не потребуєте нічого від мене, для того не кпїть собі з людий біднійших від себе; убрание, котре Ви носите, лише украшує Ваше тіло; — мое убрание думая красить і душу мою«. — »Найдорозша сестро — відповіла Магельона! — Прошу тя, не гнівай ся на мене, бо моя просьба походить зі щирого серця і хочу конечно мое убрание за Твєє замінити«. В тих словах так богато лежало правди, що подорожна не мислила більше, але пішла з Магельоною в корчі, зняла з себе свої верхні сукні і окрила ся в одїж подорожної що тільки твар з них було видно, а також і твар обмазала чорною мокрою землею, щоби її ніхто не пізнав. Подорожна пустила ся в дорогу в гарних шатах княгинї.

В бідній, змученій подорожній, котра в кілька хвиль тою самою вандрувала дорогою, ніхто не доглянув-би гарної неаполїанської княгинї, для того не задержувана дістала ся до Риму, где рівнож ніхто ся о ню не питав.

Х.

Прийшовши до Риму, Магельона пішла зараз до Церкви Св. Петра. Ту клякнула перед великим вівтаром, плачучи молила ся горячо: »Всемогучий і вічний Боже, котрий вивів мене з ночі до сьвітла і обдарував мене спасенем душі, дай мені також тілесного добра і поможи мені зносити терпїне, котре маю їза розлуки з моїм улюбленим Петром... Хочу всьо то, щом доси перетерпіла і що ще з високого Твого провидїня витерплю уважати за кару за мої провини, тільки не дай мені упадати під кару Твоєї всемогучої руки. Если спасене моєї душі нич на тім

терпіти не буде, то получи мене з моїм любим перед Твоїм сьвятим олтаром. Милосердний Боже. Прошу Тя щераз уперто, не відвертай від мене Твого лиця і змилуй ся над моїм нещастем; Ти оден знаєш добре, як одинока і опущена єсьм в світі — запровадь мене в такий дім, де-би я могла схоронити голову, доки Тобі не подобає ся получитьи мене з Петром аж до смерти. О всьо те, прошу Тя Боже в Імени Твого Сина, нашого Спасителя Ісуса Христа. Амінь». Відтак змовила еще молитви, а коли і сі покінчила, довго клячучи посилала свої мольби до небес, — молитви, котрі для дурних дітий сьвіта суть не зрозумілі, але отець Отець всіх людей, приймає їх ласкаво і певно. Вкінци піднесла ся, аби знайти якусь для себе схорону. Коли опустила церкву, побачила вуйка, котрий пішов єї шукати. Магельона перестрашила ся дуже коли єго уздріла, укрила ся скоро, звідки не тільки не пізнаною, але навіть спостереженою не могла бути. Зрештою в бідній, ніхто не домислив ся гарної княгині.

З церкви пішла до шпиталю, котрий містив ся недалеко Церкви Св. Петра і була там 15 днів. Через той час ходила щоденно до церкви Св. Петра. Молитва її походила з глибини душі і вкінци причинила ся до її спокою, бо була переконаною що єї Отець небесний вислухав. Пятнайцятого дня постановила вибрати ся в подорож до Провансії, сподіючи ся скорше чогось довідатись за свого Петра, як в иншій місци сьвіта, отже пустила ся дня шіснайцятого в дорогу і повандрувала дальше в убраню подорожної аж до міста Генуї. Там довідала ся, куди веде найкоротша дорога до Провансії, єї порадили всісти на човон і подорож відбути водою, бо то прийде її найлегче, найскорше і без великих коштів. Послухала тої ради і пішла зараз до води. Ту знайшла на щастє човен, котрий першим приятним вітром мав відплинути до Провансії. Магельона порозуміла ся з капітаном того човна, котрий дуже малої жадав від неї заплати; заплативши належитість, ввійшла на човен, а в кілька годин пізнійше плила вже на філях морських. Скоро прибула на місце, пішла зараз до міста, щоби вишукати собі охорону; ідучи в убраню подорожної через улиці міста,

стрінула якусь гостинну жінку, та запросила її до свого дому. Жінка дала їй їсти і напоїла, та відпустила для подорожної малу кімнату з вигідним ліжком. Магельона мусіла їй оповідати багато о своїй подорожі до Риму і о самім місті. Та знов оповідала їй о найважніших випадках в Провансії і сказала її зовсім докладно о пануючім графі. Між иньшим оповідала так: »В нашім краю можуть чужинці подорожувати як в своїй власній вітчизні, бо наш володар любить вандрівних; зрештою єсть він так добрим паном, як може і другого нема. Походить він з роду Артагонів, пише ся: »Пан і грабя Провансії«, посідає велику честь і в краю своїм утримує спокій і справедливість, що ніхто ще на якусь кривду не скаржив ся; грабя і его жена суть так приязні і приступні для кожного, хотяйби найбільшого чоловіка, що всі чужинці з того незмірно дивують ся. Помимо того мають они великій смуток, котрий запанував в їх серцях, а смуток той поділяють і всі їх піддані; іменно мають сина Петра-одинака найшляхотнішого рицара в світі, котрий перед двома роками виїхав в світ шукати пригід і вравлюватись в штуках рицарських. Від того часу нич о нім не чути, для того дуже обавляють ся, аби не вмер, або чи не спіткало його яке нещасте; з нашими шляхтоними володарами плакавби цілий край«.

Крім того оповідала ще жінка о молодих літах рицара, котрі давали сьвідоцтво о його добрім серцю і незвичайній шляхотности. Утішило гарну Магельону, котра повзяла сильне переконанє, що не зістала опущена від Петра в злій мисли, але що розділило їх якесь несподіванє а велике нещасте. Думка о тім викликала горячі слези з очей Магельони. Добра жінка, у котрої перебувала, думала, що ті слези походять з чистого вспівчутя і длятого полюбила Магельону ще дуще. Магельона постановила тимчасом в глибині свого серця, піти в самотне місце, в котрім моглаби довідати ся щось певного о своїм Петрови. Слїдуючого дня звїрила ся зі своєю мислею гостинній жінці, питала ся, чи єсть таке місце, в котрім-би могла свою мисль допровадити до діла; та відповіла їй зі смутком: »Побожна добродійко! Найпевнішим місцем до виповнення Ваших

замірів, бувби хиба остров поганьського порту, бо в нїм стоять кораблі з ріжних сторін свѣта і там суть великі склади товарів. Весь остров єсть пустий і лісистой. З кораблями прибувають там ріжні люди хорі і бідні, котрі потраплять ся з єї плодів отримати при житю, тимбільше, що воздух єсть незмірно здоровий. Та відомість утішила гарну Магельону. Постановила скоро піти і звидіти ту околицю. Справді місце то було для неї так милим і властивим, що з позісталих ще грошей вибудовала на нїй церкву і шпиталь в трох відділах.

В церкві тій казала збудувати вівтар на честь Св. Петра і назвала ту церкву Його іменем, щоби все пригадувати собі свого улюбленого. Будова церкви і шпиталю зістала укінчена в короткім часі. По укінченю отворила шпиталь для бідних і хорих, служачи запопадливо і з посьвяченем. Жите провадила християньське, так що всі мешканці острова уважали єї за свѣту. Знаюю була під назвою »свѣята путниця«. Можні гості,, що звиджували єї пустиню, складали так гарні дари в її церкві, що Магельона не потребувала старати ся о більшу службу. Церква і шпиталь з'єднали собі таку славу, що звиділи єї особисто навіть сам грабя і грабіна з Провансії. Побачивши їх Магельона вийшла против них і віддала їм принадлежну честь, бо шанувала їх не тільки яко їх піддана, але яко родичів Петра.

Поручила ся сама і свою пустельню їх памяти, яку горячо її прирікли. Грабіна довго з нею говорила і оповідала їй, який великий має смуток через те, що нема чутки за сина. Обидві ревно плакали над його долею. Магельона отямилася перша і потішала грабіну, говорячи їй, що всьо спочиває в руках наймилосерднійшого Бога і що Бог з певностию поверне їм доброго а утраченого сина. Грабіна успокоїла ся тсю мовою Магельони і сказала: Люблю Вас як і Вашу бесіду, побожна придорожна, і хочу до Вас частійше приходити. Если потребуєте чого до удержання свого шпиталю, скажіть мені зараз, або донесіть мені вразі потреби, а дам всьо, чого тільки жадаєте. Тим часом дякую Вам сердечно за Вашу велику незрівняну милість» Магельона рівнож подякувала за ласку і розійшли ся з собою, як приятельки.

XI.

Петро перебував довго і терпеливо в дворі султана Египту, котрий полюбив его як власного сина. Не було такої радості, котроїби не поділив з Петром, жадної мисли, котроїб Петрови не виявив. Помимо того Петро був все смутний і задуманий, бо серце його було все з гарною Магельною і то власне не припускало до нього жадної радості. З кожним днем тужив чим раз більше; постановив отже при найближшій спосібности просити султана о позволене відвідати своїх родичів. Одного разу справляв султан велику забаву, по поводу якогось значного а удачного політичного випадку; був в тім дни дуже веселий і кожного, хто тільки до него зближив ся, обдаровував ласками. Ту хвилю постановив Петро використати. Впав на коліна перед султаном і просив: »Великий, ласкавий Пане і Султане! Довго вже перебуваю в Вашім дворі і мушу Богу з серця дякувати, що мені з кожним днем зсилав спосібність переконати ся о Вашій ласці для мене нужденного, котрої не будем варт. До сего часу всі мої просьби були вислухані, але ніколи ще не просивем за собою, тільки за другими; для того осьміляю ся хотяй раз і за собою попросити«! Султан прийняв ласкаво ту предмову і наперед запевнив Петра, що його просьбу виповнить. Петро дуже тим втішив ся і сказав: »Ласкавий Пане! Одиноким моїм желанем есть, побачити ще раз в моїм житю моїх родичів і отримати відомість о моїй нареченій; проте позволь мені певний час від'їхати і їх відвідати. Від часу, як довго я ту перебуваю не маю від них жадної відомости. Сповни, високий Пане, горячу просьбу мою і моїх родичів«! Султан засмутив ся тою просьбою, бо дуже Петра любив і охотно видів його в своїм оточеню, для того сказав: »Покохалисьмо Тя, гідний приятелю, як сина, для того просимо тя не думати більше о виїзді, бо нігде не будеш так полюблений і поважаний як у мене. Хочу затримати Тя яко сина і впевняю Тебе, що не знайдеш другого приятеля, котрийби Тя обдарував доводами своїми так гоїно як я. — Колибим був знав, що будеш мя просити о виїзд, був бим відразу Твоєї просьби не прийняв. Позаяк я Тобі дав моє слово,

що твоє желане буде сповнене, хочу го, яко султан сповнити. Коли знов лишиш ся у мене, зроблю Тя найбільшим паном цього краю, але крім мене, не можеш иньшого узнавати за пана. Отже можеш від'їхати до своїх родичів і то коли Тобі тільки подобаєсь, але під услівем, що знов вернеш ся. Моя любов, котру я Тобі тільки разів оказував, управляє мене до того запевнення з Твоєї сторони!» Петро прийняв се услівє з великою в серцю радостію; був єму немало вдячним, що місто за невільника, уважали его за сина і замість погорди, зівстав обсіпаний всіма доказами ласки і пошани. Султан подав йому за хвилю лист, в котрім було написано, щоби всюда, где тільки прийде, був прийнятим з тою самою пошаною, що султан; зарівно і султанські слуги мали дати йому всьо, чого би тільки зажадав. Крім того дав йому султан багато золота і срібла, як і ріжних коштовних річей, засилав царське поздоровленє його родичам і позволив єму, привезти наречену яко жену, запевняючи її вже наперед корол.вську честь. Потім попрощав Петро султана; оба плакали. Петро опустил улюбленого приятеля з тяжким серцем. Виїхав наперед зі столиці до Александрії. Тут купив 14 бочок, наповнив їх по боках солию, а в середину кожної вложив часть своїх скарбів, щоби міг певнійше перевезти на призначене місце. Приготовивши ся в той спосіб до подорожи, пішов над море і знайшов там корабель, котрий за кілька годин вибрав ся в дорогу до Провансії. Петро вдав ся до капітана корабля і запитав, чи би його не взяв з його чотирнайцятьма бочками соли? Сіль була признаічена для шпиталю. Капітан відповів, що охотно його возьме із собою, але заразом представив єму, що не розумно єсть везти сіль до Провансії, де єї єсть подостатком. Петро відповів на се, що йому не бракує грошей свою сіль оплатити і капітан не повинен о то журити ся, если тільки добру заплатить за ню пересилку. Сіль та єсть цілком иньша від соли прованьської; єсть солею котра лічить, а не до кухні. Капітан не спротивляв ся цілком желаням Петра, тільки зажадав від нього оплати, котру той на місци вираховав. В короткім часі повіяв вітер і корабель вплив на море. Не задовго і без найменьшої пригоди досягнув острова Сабона,

где порожні бочки понаповнювано свіжою водою з жерела. Петро висів, щоби оглянути острів. Був він дуже гарний і багатий в жерела. Схилив ся над одним потоком, щоби загасити жажду і почув тоді такий спокій в своїм серцю, що пораз перший зачав свою судьбу не в такий хмарний спосіб представляти і змучений заснув. В тім часі власне підняв ся приязний вітер для корабля, для того капітан розказав, щоби всьо повернуло на поклад. Розказав своїм людям пошукати Петра на острові і привезти его до порту. Служба розбігла ся по цілім острові і кликала його по імені, але повернула назад без нього. Капітан підніс котвицю і відіхав. Петро спав дальше на острові. Корабель тимчасом без жадних перешкод і дуже скоро прибув до т. зв. Поганського порту на острів, на котрім Магельона мала пустельну церков і шпиталь. Потім прибув щасливо на призначене місце. При виладовуваню корабля знайшли також 14 бочок тих, котрі належали до Петра. Слуги повідомили о тім капітана, питаючись, що мають з ними робити. Капітан відповів: »Той пан (Петро) мав в мисли офірувати шпиталеви сі бочки, отже найліпше буде, если поступаючи після його желаня, пішлемо їх до шпиталю Св. Петра, в »Поганськім порті«, где так багато бідних і хорих знаходять опіку. Згодивши ся разом на пропозицію капітана, вдали ся до Магельони разом, а капітан сказав: »Свята пустельнице! Даемо Тобі 14 бочок соли, від одного шляхтича, котрий загинув в дорозі; отже просіть Бога о ласку для його душі! Магельона з вдячністю приняла сіль і незадовго отворила одну з них. В середині знайшла великий скарб золота, що єї сильно поразило. Отворила кожду слідуючу, а в кожій знайшла золото і дороге каміне. »Ах бідний чоловіче, — говорила она, — чим ти міг бути і який кінець найшовесь? Нехай Бог прийме тя до царства«. Магельона думала, що не випадає на нич иншого тії великі скарби обернути. як тільки на роширене шпиталю. Розказала проте спровадити добрих мулярів і робітничих, та зробити далеко більший шпиталь з дотеперішного. Відомість та розійшла ся скоро по цілім краю, а багато знаменитих панів приходило звиджува ти то нове діло, зіставляючи рівнож гарні жертви. Грабля і гра-

біна прибули також, щоби бути на посвяченню шпиталю і відправити богослуженє. Потім пішли до сьвятої пустельниці, котра потішила й упоминала, щоби не забувати о ласці божій, бо у Нього всьо єсть можливе і сам єсть великий і сильний, щоби справити їм радість з огляданя сина.

XII.

Опустилисьмо Петра сплячого при жерелі. Пробудив ся, спостеріг, що мусів мабуть довго спати, сховив ся скоро з землі і побіг до порту.

Не знайшов з корабля ані сліду. Переконане, що корабель відплив і лишив його на острові самого, було для нього чимсь найстрашнійшим. Впав на землю і плакав. Кожного дня вандрував по острові, але все на дармо. Перебув отже там аж 15 місяців, живив ся через той час овочами дерев, коріннями рослин і зілем. Дупло в пни дерева було для нього охороною. Сили його так упали і зникли, що виглядав, як тїнь, в порівнаню зі станом давнійшим. Одного дня хотїв знов пустити ся в вандрівку по острові, щоб зобачити, чи не побачить якого корабля, однак так ослаб, що безсильний впав на березі. Просив Бога в душі о легку смерть і позістав зімлілий через довгий час. Так знайшли його рибачи, котрі приїхали на остров, щоб набрати сьвіжої води. Вид його обудив в них милосердіє. З початку мислили, що вже не живий; однак переконались, що він ще жиє, і почали натирати його сильними кроплями, а кілька крапель вляли до уст і в той спосіб припровадили бідного до притомности. Відтак занесли його на свій човен і відіхали з ним до міста Дравона, де віддали його до шпиталю, наказавши докторови заняти ся ним старанно. В тїм шпиталю мусів довго перележати, нїм його жолудок призвичаїв ся до вареної страви. Мимо старанної опіки, його здоровле поступало дуже помало вперед. Щоденно проходжував ся коло моря, щоби в той спосіб довідатись, чи не пливе який корабель, котрий би став в Провансії, або чи не спіткає корабельної служби з його вітччини.

Вкінці спіткав своїх краянів. Говорив з ними і допитував ся, коли знов будуть повертати? Відповіли йому, що найдальше за два дни. Отже Петро удав ся до капітана корабля, просив його на любов Бога, щоби забрав його з собою до Провансії, бо через всякі пригоди і слабість лишив ся в короткім часі без всякого средства до житя. Капітан відповів, що яко краяна охотно забере зі собою, однакож мусить ся згодити з ним і виїхати до »Мертвої води«, де в »Порті Поганським« наберуть сьвіжої води. Петро згодив ся і всїв на корабель. В дорозі чув від корабельної служби о тамошній церкві Св. Петра, о Магеллоні і шпиталю, який она вибудувала. Зацікавлений тим всім, допитував ся, де знаходить ся той острів. »Церков і шпиталь знаходять ся на острові »Поганський порт«, а стоять під зарядом сьвятої путниці, через котру вже багато стало ся чудів, а котра є незрівнаною добродійкою для всіх хорих, бідних і подорожних в цілій околиці!« Петро був все еще ослаблений, для того служба кораблева радила йому, щоби просив ся о принятє до того шпиталю, бо в нїм може в короткім часі виздоровіти, а другий раз довідати ся чоґобудь о гарній Магеллоні.

По щасливій подорожи висїв в »Поганським порті«.

XIII.

Наперед Петро пішов до церкви; подякував Богу із цілого серця за вибавленє від всяких пригїд і нещастя, як рівнож за поворот до вітчизни.

Потім удав ся яко хорий до шпиталю і просив о принятє. Коли Магеллона прийшла до кімнати хорих, казала встати новому прибувшому, умила йому після звичаю руки і ноги а на уста положила християнський поцілунок. Потім принесла йому страву, положила біле шмате на его ліжку і сказала: »Всьо, що Вам буде потрібно і чоґо зажадаєте, буде вам дано, щоби сьте тільки як найскорше позискали дорогоцінне здоровлє!« Петро вправді від першої години принятя, чув ся далеко здоровшим і сили йому прибували. Приписав то не тільки старанній службі, котра го окружала, але головно спокоеви, котрий

повернув в его души, а котрого в протягу таких літ довгих ані одного разу мимо здоровля і достатків не знав.

Взяв звідси переконане, що подорожна правдиво мусить бути сьвятою невістою. Самота шпиталю і імя путниці все пригадувало йому образ дорогої Магельони. Раз думаючи о ній так був зворушений, що горячі сльози плили йому по лицю. Ціле то нещасте приписував тільки самому собі, бо колиб на його старість, гарна Магельона не булаби наражена на таку розлуку а може і на смерть через дичину. Згадуючи то всьо часто смутно вздыхав.

Магельона при обходженю хорих, замітила його смуток. Приблизивши ся до його ліжка, запитала о причину тої внутрушної болізни і додала, що готова є всьо зробити, аби ему в тій духовній неволи помочи. Петро їй за доброту і співчуте, потім відповів: »Від хвилі як єсьм у Вас, добра і сьвята невісто, не бракує мені нічого, що тільки чоловік з земських доброт може зажадати, не відти отже випливає мій смуток. Але так багато мислей містить ся в моїй слабій голові, так багато переживем вже нещасть, що в жадний спосіб не можу бути веселим. Серце мое тоді доперва успокоїть ся, коли положу ся вже в зимну могилу«.

Мова та дуже обійшла побожну путницю, длятого просила Петра, щоб він оповів їй історію свого житя. Петро почав оповідати: але не вичисляв в декотрих місцях назв і імен. »Син, одинак одних богатих родичів, почув о дуже гарній дівиці в далекім краю, длятого опустил вітця і матір, щоби її зобачити. Полюбив її з цілого серця, зістав також полюбленим від неї взаємно. Щоби скорше і певнійше зробити єї своєю супругою, випровадив єї тайком, хотячи привести до своєї вітчини«.

В той спосіб оповів Петро цілу свою пригледу, аж до з'явленя ся в шпитали. Магельона аж тепер пізнала свого Петра. Почала плакати з радости, потішила хорого ще кількома словами і відійшла. Але по тих кількох словах надія знов вступала в серце бідного Петра, що Магельону свою ще зобачить і то скріпило его більше чим і жите. — Магельона пішла зараз до церкви, уклала перед вівтаром і подякувала Богу, що уділив

їй тої великої ласки, свого улюбленого ще раз оглядати. По скінченню тої молитви прикликала до себе зручну кравчиню, кажучи їй зробити дороге убране і плащ які носять княгині. Рівночасно казала прилагодити як найгарнійше, так що она рівнала ся цілком кімнатам королівського замку.

XIV.

Коли вже Магельона мала дсрогі сукиї, пішла до Петра і сказала; Ходіть зі мною найдорозший приятелю. Прилагодили для Вас купіль, що Всемогучому не забракне також на способах, щоби злегшити біль Вашого серця. Петро потоваришив їй до иньшого будинку. Ту казала усісти аж доки не верне. Убрала ся сама в дорогоцінну одіж а твар закрила густою заслоною, щоби їй відразу не пізнав і тоді сказала до нього: »Шляхотний Рицарю! Будьте доброї мисли, бо в короткім часі зобачите полюблену Вами наречену. Чим більше терпілисьте за нею, тим она більше і вірнійше Вас любить!« Петро сидів так, як той, котрий має сон в горячці; не знав що ся з ним діє. Тоді Магельона здіймила заслону зі свого лица, почала задуманому Петрови, котрий з радости не знав що з собою почати, оповідати всьо, що від хвилі як ся розійшли витерпіла і пережила і дозволила йому обняти ся та сотки разів горячо цілувати. Коли минули розбурхані чувства, усіли разом і почали собі взаїмно оповідати докладно за свою судьбу. Підчас тої розмови, були однак довгі перестанки, в котрих ніхто з обоїх щасливих, слова не міг висказати. Оповіла також Магельона о 14 бочках соли з дорогоцінними річами і о їх житю, а Петро невисказано тїшив ся, що ті скари з провидія Божого дістали ся в її руки. Радили ся тепер з собою, якби найлучше приготовати грабього і грабіну на приняте сина. Річ була дуже трудна. Магельона хотіла запросити високу пару до себе, віддати їм наверненого сина і сама ся рівнож їм представити. Петро цілком годив ся з тим пляном улюбленої: не повернув вже більше до кімнати хорих, але замешкав гарний покій Магельони, підчас коли она заняла иньший малий. Цілу ніч не могла Магельона заснути, з

радісного переповнення серця. Здавало ся їй що цілий рік тре- ває до всходу сонця; так скоро она бажає піти до грабства і бо- лість їх велику заспокоїти. Бракувало вже тільки чотири дні до кінця місяця, котрий Петро мав перебути в шпитали, вели- ким отже було щастем, що пізнане їх наступило в тим часі, бо 4 тільки дні пізнійше, а було би єї щасте може на віки заснуло.

XV.

Слідуючого дня приоділа Магельона знов буденну одіж на ставниці шпитала, попрощала ся з Петром і пішла на замок грабства з слідуючою просьбою: »Добродійні Пам'яство! Прий- шлам сюда, щоби поділити ся з Вами відомостию, що минув- шої ночі малам видіне, котре упевняло мене ще сильнійше, що Бог Вам велику радість готовить. Виділам іменно, якоби Хри- ста, нашого Спасителя сходячого до мене на землю з гарним рицарем під рукою і говорячого до мене: »Ото єсть той, за ко- трим Ти, Твої пан і пані, як рівнож і всі піддані провансаль- ської держави так довго і горячо благали і вислухавши ваші молитви вертаю вам ожданого! — Будьте переконані, що не далеко та хвиля в котрій знов сина пригорнете до себе. Буде він так здоров, гарний і веселий як передтим.

Грабя і грабіна утішили ся дуже тою відомостию, хотяй не знали і не припускали що син їх ще живий. Вірність їх до по- божної путниці була так велика, що знали свою жалібну одіж і запросили її до снідання. Щоби не змушували єї відслонити ся, Магельона подякувала їм найпокірнійше за ласкаве запрошене, вимавляючи ся дуже пильним занятем в шпиталю і просила високу пару, щоби слідуючої неділі прибула з певностию до »Поганського порту«, де на першій Службі Божій в церкві Св. Петра відбере певні відомости що до повороту дорогого сина. Грабя і грабіна прирекли ставити ся на означений час, а Маге- льона з великим задоволенем опустила замок. В місті замови- ла багато гарних убрань для себе і для Петра з тим аби вже бу- ли готові на суботу вечер. Залагодивши ті справи, повернула назад до шпиталю і оповіла всьо Петрови, як ласкаво зістала принята его родичами і отримала від них припоручене що

прийдуть до неї в слідуючу неділю. Петро був з того дуже вдоволений. Грабля і грабіна прибули на Службу Божу до церкви Св. Петра, а по укінченю відвідали побожну Магельону. Магельона по належнім привитаню, спитала їх: »Чи пізналибисьте, ласкаве паньство, Вашого сина; колиб случайно став перед Вами?« Грабство відповіли: »так«! Тоді Петро ввійшов до кімнати, укляк перед своїми родичами а коли его пізнали, радісно притискали до грудей і цілювали. Довгий час не могли слова до себе промовити, так великою була несподіванка і радість. Підчас, коли Петро оповідав свої пригоди, Магельона вийшла до иньшої кімнати, розібрала ся зі своєї шпитальної одежі і оділа такі дорогі і гарні, що без встиду могла в них представити ся яко неаполітанська княгиня, прибравши ся, вернула назад до кімнати, в котрій грабство зі своїм сином знаходили ся. Ті не могли поняти, звідки так гарна княгиня моглаб знаходитись в »Поганськім порті« і не сьміли навіть в тій справі запитати. Петро спостеріг їх клопіт, проте приступив до Магельони, поцілував її в руку, припровадив перед родичів і сказав зворушений: вивабила з дому в далекі краї, дівича, о котрої красі говорено всюда, то єсть одним словом, княгиня Мигельона з Неаполю! Грабля і грабіна, котрі вже о їй пригодах довідали ся від Петра, приступили до неї зі сльозами в очах, назвали її з радостию своєю дочкою і прирекли їй, через велику її любов, сповнене всіх її желань. Потім всі пішли до церкви подякувати Богу, що всьо так мудро і щасливо урядив.

XVI.

В цілім грабстві Провансії запанувала велика радість і утіха. Грабля оголосив на честь сина свого великі турнії, в котрих взяла участь шляхта цілого краю. Зібрали ся також багато людей котрі прибули з найдальших сторін до столиці, щоби зобачити повернувшого князя і зложити йому свої желаня. Для них приготовано осібне місце до танцю і забави. Коли знов запанував спокій на дворі просили Магельону, щоби оповіла свої льоси, котра з охотою то учинила. Потім взяв грабля Петра, а грабіна Магельону за руки і запровадили їх до церкви Св. Петра, уклякли перед вівтаром і всі молили ся горячо, хотяй по-

тихо. Потім сказав грабю до Петра: »Дівиця Магельона так багато з твоєї вини терпіла і підчас твоєї неприсутности вела жите дуже чесне, що сьміло можеш виповнити желане твоєї мати і моє, і получить ся з нею«. Петро відповів: »Вже тогди, як вивів її з рідного дому, було моїм заміром взяти її за жінку, і як велику чую радість, а запевно, що і Магельона її поділяє, що і Ви сами хочете і жадаєте того так великого щастя! Якаж велика моя радість, що не супротивляєте ся моему виборови, але ще і наклоняете сами мене до того. Вічна вдячність Вам за се, найдорозші родичі!« Грабійого зворушила та повна, горячих чувств, мова свого сина і для того запросив єпископа, щоби до повнив акту. Грабіна вручила обоїм слюбні перстені (були то власне, ті котрі принесли молодій парі так багато клопоту). По тім наступило торжество, котре тревало не тільки в дворі, але в цілім краю 14 днів. Всьо складало молодій парі щирі желаня. Врешті Петро заявив свої мисли повернення ся з Магельоною до султана єгипетського, бо з'обовязав ся до повороту словом чести. Грабю не мислив змушуваня сина до ломаня присяги і обітниць і зі смутком в серцю позволив на виїзд. Вже було всьо приготоване до виїзду, коли надійшла звістка о смерти султана, що увільнила їх zarazом від дотриманя присяги.

Тепер доперва запанувала невисказана радість в дворі грабства. Грабю і грабіна жили ще 10 років при боці сина свого і невістки, а також перенесли ся до ліпшої країни. Поховані в церкві Св. Петра. По смерти родичів жили з собою Петро і Магельона 8 років і померли оплакувані загально. Лишили сина одинака, котрий рівнож відзначав ся красою і спосібностями і умер яко король Неаполю і грабю Провансі. Поховано Петра і Магельону також коло грабської пари. Шпиталь заложений Магельоною стоїть до нині і получений єсть з великою і гарною церквою під іменем »Св. Тройці«.

